

yhteistiimi

Kuntien ja hyvinvointialueiden jäsentiedote

I | 2023 helmikuu

KUVA: ISTOCK

Luottamusmiesvaalit
hyvinvointialueilla **Sivu 9**

Kuntatiimi on nyt
Yhteistiimi! **Sivu 2**

Luottamusmiesvaalit
kunnissa **Sivu 5**

Kevään 2023
palkankorotukset **Sivu 4**

HALUATKO?
USKALLATKO?
HYPPÄÄ UUTEEN
RYHDY
LUOTTAMUS-
MIEHEKSI

Sinustako luottamusmies – Tervetuloa työelämän näköalapaikalle!

JUKOn luottamusmiesvaalit ovat käynnistyneet kunnissa ja hyvinvointialueilla. Vaalit järjestetään helmi–maaliskuussa. Nyt on julkistettu ilmoitukset vaaleista ja etsitään ehdokkaita.

Me liitoissa kannustamme ryhtymään luottamusmieheksi! Jäsenemme tarvitsevat omaa ryhmäänsä edustavia luottamusmiehiä. Heitä tarvitaan sekä hyvinvointialueille että kuntiin.

Luottamusmies tuo oman ammattialansa näkökulmaa paikalliseen edunvalvontaan. Siksi on tärkeää, että luottamusmiehiä on eri ammateista ja työpaikoista.

Luottamusmiesjärjestelmä turvaa työntekijöitten etuja. Kun työnantaja tietää, että työntekijöillä on luottamusmies tukena, yhteistyö työpaikalla sujuu yleensä hyvin.

Yleensä luottamusmiespaikkoihin ei ole tunkua, jolloin tuloksena on sopuvaali eli ehdokkaita on yhtä paljon kuin paikkoja. Nyt siis kannattaa lähteä mukaan, jos olet kiinnostunut luottamusmiehen tehtävästä!

Kuntaneuvottelut palkankorotuksista

Viime kesänä saavutettu kuntasopimus on hyvätasoinen. Muistamme hyvin sen saaman kritiikin. Yksityisiä aloja kismitti erityisesti kuntaa-alalle luotu ventialojen palkankorotukset prosentilla ylittävää ”automaatti”. Tämä oli kirjattu kunta-alan sovintoesitykseen kolmen ventialan työehtosopimuksen palkkaratkaisun vertailuna.

Vientialoille on alkanut tulla sopimuksia vuoden alun neuvottelujen nihkeän käynnistymisen jälkeen. Inflaation kiihtymisen seurauksena palkankorotusprosentit ventialoilla teknologia- ja kemianteollisuudessa ovat toista luokkaa kuin viime kesänä kuntasopimuksessa.

Nyt kunta-alan pöydässä on aloitettu neuvottelut, kuinka ventialojen korkeammat palkankorotukset nostaisivat myös kunta-alan palkankorotuksia. Kuntasopimuksen mukaisesti vuoden 2023 ja 2024 palkankorotusten suuruuteen vaikuttavat ventialojen ratkaisut. Neuvottelujen tuloksia odotellaan maaliskuussa.

Kuntatiimi → Yhteistiimi

Vuodesta 2003 lähtien olemme julkaisseet Kuntatiimi-tiedotetta kuntasektorin ajankohtaisista kysymyksistä. Kun osa kuntajäsenistä siirtyi hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen, tuli tarve yhteiseen viestintään myös tälle sektorille. Päätimme, että yhdistämme voimamme ja käsittelemme molempien sektoreitten asiat samassa Yhteistiimi-tiedotteessa. Arvioimme jatkossa, miten viestintä toteutuisi parhaiten kunta- ja hyvinvointialueiden jäsenillemme.

Jaakko Korpisaari
neuvottelupäällikkö
Akavan Erityisalat

Liittojen kuntien ja hyvinvointialueiden yhteyshenkilöt

Agronomiliitto

Outi Parikka, neuvottelupäällikkö
puh. (09) 2511 1642
outi.parikka@agronomiliitto.fi
www.agronomiliitto.fi

Akavan Erityisalat

Hyvinvointialueet:

Elin Blomqvist-Valtonen,
yhteiskuntasuhteiden päällikkö
puh. 040 775 3040
elin.blomqvist-valtonen@akavanerityisalat.fi

Kunnat:

Jaakko Korpisaari, neuvottelupäällikkö
puh. 0201 235 363
jaakko.korpisaari@akavanerityisalat.fi
www.akavanerityisalat.fi

DIFF – Ingenjörerna i Finland

Viktor Kock, toiminnanjohtaja
puh. 040 585 0972
kansli@diff.fi
www.diff.fi

Juristiliitto – Juristförbundet

Petteri Kivelä, neuvottelupäällikkö
puh. (09) 8561 0345, 041 458 0038
petteri.kivela@juristiliitto.fi
www.lakimiesliitto.fi

Luonnon-, ympäristö- ja

metsätieteilijöiden liitto Loimu

Marjaana Kousa, neuvontalakimies
puh. (09) 6226 8542
marjaana.kousa@loimu.fi
www.loimu.fi

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA

Tapani Laurikainen, työelämäasiantuntija
puh. (09) 2291 2208
tapani.laurikainen@tek.fi
www.safa.fi

Suomen Ekonomit

Veera Hellman, asiantuntija
puh. 050 3858 229
veera.hellman@ekonomit.fi
www.ekonomit.fi

Suomen Psykologiliitto

Katja Vähäkangas, järjestökoordinaattori
katja.vahakangas@psyli.fi
www.psyli.fi

Tekniikan Akateemiset TEK

Tapani Laurikainen, työelämäasiantuntija
puh. (09) 2291 2208
tapani.laurikainen@tek.fi
www.tek.fi

Tradenomit

Harri Westerlund, erityisasiantuntija
puh. 040 839 5909
harri.westerlund@tradenomi.fi
www.tradenomi.fi

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut

Petri Toiviainen, neuvottelupäällikkö
puh. 010 231 0354
petri.toiviainen@yka.fi
www.yka.fi

Vastaava toimittaja: Akavan Erityisalat, Jaakko Korpisaari, p. 0201 235 363, jaakko.korpisaari@akavanerityisalat.fi
Yhteistiimin toimitus: Akavan Erityisalojen viestintä
Ilmestyminen vuonna 2023:
helmikuu, kesäkuu, lokakuu, joulukuu
Osoitteenmuutokset: Omaan jäsenliittoon
www.kuntatiimi.fi

KUVA: JARI RAUHAMAÄKI

Helmikuun lakot – työmarkkinarauhattomuutta yksityisellä sektorilla

Muut sopimuspyödyt odottivat helmikuun alussa viimein saatua teknologiateollisuuden työntekijöiden ratkaisua. Sopimus heijastuu myös kuntiin ja hyvinvointialueille.

Työehtosopimusratkaisuihin pääseminen yksityisellä sektorilla on osoittautunut tällä kierroksella erittäin haastavaksi. Neuvottelut eri sektoreiden palkkaratkaisuista alkoivat sinänsä jo hyvissä ajoin kesälomien 2022 jälkeen. Tunnollisesta yrittämisestä huolimatta neuvottelutuloksiin ei päästy syksyllä ja vuodenvaihteen jälkeen useilla vientisektorin avainaloilla jouduttiin marssimaan valtakunnansovittelijan luokse.

Poikkeuksellisen hankalan erimielisyyden keskeisenä taustatekijänä on ollut villinä laukkaava inflaatio, joka on heikentänyt palkansaajien ostovoimaa vuoden 2022 aikana ennennäkemättömällä tavalla.

Yksi sopimus päänavaajan roolissa

Yksityisen sektorin työnantajakoordinaatio on tällä kierroksella ollut poikkeuksellisen tiukkaa. TES-kierroksen selkeäksi päänavaajaksi on muodostunut yksi ainoa työehtosopimus: teknologiateollisuuden työntekijöiden TES, jonka kanssa päästiin vihdoinkin maaliin helmikuun alussa.

Tämä sopimus koskee perustyötä tekeviä henkilöitä mm. erilaisissa elektroniikka- ja sähköteollisuuden, kone- ja metallituoteteollisuuden sekä metallien jalostusalan yrityksissä. Siitä neuvottelevat Teknologiateollisuuden työnantajat ry ja työntekijöitä edustava Teollisuusliitto.

Kyseisellä alalla on myös kaksi toimihenkilösopimusta, joista ylempien toimihenkilöiden sopimuksen neuvottelijana akavalainen YTN, mutta työntekijäsopimuksen aikaansaaminen oli työnantajapuolen marssijärjestyksessä ensimmäisenä.

Ennen maaliin pääsyä koettiin aivan helmikuun alkupäivinä teknologiateollisuuden lakot, jotka koskivat toimialan kaikkia työntekijäryhmiä (työntekijät, toimihenkilöt ja ylemmät toimihenkilöt) tietyissä avainyrityksissä. Vaikka työntekijäsopimuksessa päästiin maaliin, uusi akavalaisia ylempiä toimihenkilöitä koskeva ja helmikuun puolivälin jälkeen ajoittuva lakonuhka on tätä kirjoitettaessa 8.2. edelleen päällä.

Yksityisen sektorin tehdyillä työehtosopimuksilla (mm. teknologiateollisuuden työntekijäsopimus) on tärkeä rooli myös kunta- ja hyvinvointialueiden palkollisten palkantarkistuksien 2023 suuruutta määrittäessä.

Valtion, kirkon ja yliopistojen pöydissä neuvotellaan

Myös julkinen sektori on mm. valtion, kirkon ja yliopiston osalta tätä kirjoitettaessa 8.2. neuvottelupöydässä.

Vielä viime vuoden loppuun saakka näytti siltä, että julkisen sektorin työnantajilla olisi halua itsenäiseen sopimustoimintaan, mutta valitettavasti vuodenvaihteen jälkeen ilmeni, että työnantajat eivät ole valmiita sopimusten tekoon ennen yksityisen sektorin ratkaisuja.

Julkisen sektorin osalta valtio toimii tässä vaiheessa suunnannäyttäjänä ja se jatkaa neuvotteluitaan. Sopimusten tekemiselle on kiire muun muassa tulossa olevien eduskuntavaalien takia. ■

Petri Toiviainen
neuvottelupäällikkö
Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut

Kevään 2023 palkankorotukset – ja neuvottelemista riittää

Kunnissa ja hyvinvointialueilla neuvotellaan tänä keväänä palkankorotusten kohdennuksista.

Viime vuonna solmittujen kunta-alan sopimusten sekä niihin liittyvän palkkaohjelman korotukset pyörähtävät toden teolla käyntiin vuonna 2023. Kesän korvilla rysähtää melkoinen korotuspotti, kun sekä yleiskorotuksia että järjestelyeriä jaetaan kunnissa ja hyvinvointialueilla 1. kesäkuuta.

Työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset ovat 1,9 prosenttia. Yleiskorotusta kaikkien palkkoihin on tulossa vähintään 1,5 prosenttia ja lisäksi paikallisesti neuvoteltavia järjestelyeriä 0,4 prosenttia. Lisäksi tulee palkkaohjelman mukaiset korotukset, jotka alkavat myös pyöriä ja niiden mukaisia paikallisia järjestelyeriä tulee neuvoteltavaksi 1,2 prosenttia. Palkankorotusvaroja on yhteensä siis vähintään 3,1 prosenttia.

Hyvinvointialueitten SOTE-sopimukseen on tulossa lisäksi palkkausjärjestelmän kehittämisrahaa vielä mukavat 1,5 prosenttia. Näin ollen hyvinvointialueitten sote-sektorilla palkankorotusten yhteispotti kohoaa vähintään 4,6 prosenttiin.

Yksityisen verrokkialat vaikuttavat

Kuntien ja hyvinvointialueitten työehtosopimuksen mukaiset tämän vuoden palkankorotukset voivat olla vielä enemmän kuin 1,9 prosenttia. Työehtosopimusten peruspottiin eli 1,9 prosentin korotuksiin on neuvoteltu takuulauseke, joka liittyy yksityisen puolen palkankorotuksiin tietyillä verrokkialoilla. Jos näiden verrokkialojen teknologiateollisuuden, kemian perusteellisuuden sekä auto- ja kuljetusalan työehtosopimusten kustannusvaikutukset ylittävät 1,9 prosentin korotukset, ylimenevästä osuudesta 70 prosenttia lisätään yleiskorotukseen ja 30 prosenttia paikalliseen erään.

Nyt ovat alkaneet kunta- ja hyvinvointialuepöydässä neuvottelut siitä, kuinka verrokkialojen palkankorotukset vaikuttavat kunta- ja hyvinvointialueitten sopimuksiin. Teknologiateollisuuden ja kemian perusteellisuuden työehtosopimusten palkankorotukset olivat selkeästi yli 1,9 prosenttia. Ylimenevä osa tulee lisätä kunta- ja hyvinvointialueitten sopimusten palkankorotuksiin. Vaikeutta tuo se, kuinka ratkaistaan verrokkialojen käyttämien kertakorvausten vaikutus.

Paljon paikallisesti neuvoteltavaa

Paikallisesti tulee nyt paljon neuvoteltavaa. Kesäkuun 1. päivä on jaossa työehtosopimuksen paikallinen järjestelyeriä, palkkaohjelma sekä hyvinvointialueilla vielä

SOTE-sopimuksen palkkaohjelma. Eri erien kohdennus on hieman erilainen.

- Työehtosopimuksen järjestelyeriä kohdennettaessa ensisijaisia tavoitteita ovat henkilöstön saatavuuden turvaaminen, paikallisten palkkausepäkohtien korjaaminen sekä tuloksellisuutta ja tuottavuutta edistävien toimintojen ja tehtävien uudelleenjärjestelyjen tukeminen.
- Palkkaohjelman (palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä koskeva kehittämisohjelma) tavoitteena on parantaa kunta- ja hyvinvointialan työpaikkojen kilpailukykyä, henkilöstön saatavuutta, työelämän laatua ja palvelutuotannon tuloksellisuutta.
- SOTE-sopimuksen palkkaohjelma kohdennetaan palkkojen yhteensovittamiseen, palkkauksen kehittämiseen sekä palkkausjärjestelmien käyttöönottoon.

Edellä mainitut kirjaukset antavat suuntaa sille, mistä neuvotteluissa tulee lähteä. On tärkeää saada kohdennettua korotuksia palkkatason nostamiseen eri ammattialoilla sekä palkkausepäkohtien korjaamiseen. Kuntien ja hyvinvointialueitten palkkakilpailukyky ja henkilöstön saatavuus turvataan kilpailukykyisellä palkkauksella.

Erityisesti hyvinvointialueilla kaoottisuutta tilanteeseen tuo se, että hyvinvointialueet ovat tuskin ehtineet aloittaa toimintaansa, kun olisi jo hahmotettava kokonaistilanne. Lisäksi hyvinvointialueille valitaan uudet luottamusmiehet, jotka vasta aloittavat kautensa. Pääluottamusmiehille tuleekin tarjota kaikki mahdollinen tuki haastavissa neuvotteluissa, etteivät palkankorotusrahat hyvinvointialueilla valuisi harmonisointeihin, vaan että järjestelyerät voitaisiin aidosti pitää järjestelyerinä.

Ole itse hereillä!

Tänä jännittävänä palkkakeväänä kannattaa eri ammattialojen työntekijöiden itsensä olla hereillä. Ole yhteydessä omaan pääluottamusmieheen, varsinkin jos hän ei ole ennestään tuttu, ja tutustuta hänet ammattikunnan palkkaukseen ja sen perusteisiin sekä siinä tapahtuneisiin mahdollisiin muutoksiin tai jälkeensä jääneisyyteen viimeisten vuosien aikana. Oma kynttiläänsä ei kannata pitää vakan alla! ■

Katja Vähäkangas
järjestökoordinaattori
Psykologiliitto

Kunta-alan luottamusmiesvaalit suurten muutosten keskellä

Yli tuhat uutta jukolaista luottamusmiestä valitaan tänä keväänä kuntiin ja kuntayhtymiin. JUKOssa valmistaudutaan jo kouluttamaan hyvin sekä ensikertalaiset että tehtävässä jatkavat.

Kuluvana keväänä käydään kunnissa ja kuntayhtymissä vaalit luottamusmiesten valitsemiseksi kaudelle 1.8.2023 – 31.7.2026.

JUKOlla on kuntasektorilla hyvinvointialueuudistuksen jälkeenkin yli 1 000 pääluottamusmiestä ja luottamusmiestä tekemässä työtä jukolaisen jäsenistön eteen ja valvomassa, että kunnallisen yleisen, opetushenkilöstön ja teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimusten määräykset toteutuvat työpaikoilla. Osalla on edelleenkin hoidettavanaan myös lääkärisopimuksen ja sote-sopimuksen edusvalvontaa.

Hyvinvointialueuudistus oli merkittävä muutos kuntakentälle. Se vaikutti kuntien luottamusmiesten asemaan, kun osassa kuntia edustettavat siirtyivät vuoden alusta toisen työnantajan palvelukseen. Kuntiin jäi kuitenkin yli 80 % JUKOn luottamusmiehistä.

Kunta-alan luottamusmiesvaalien ohjeistaminen alkoi jo syksyllä 2022 ja aiheesta pidettiin myös kattava webinaari. Kysymyksiä kuitenkin riittää edelleen, sillä vaaleja järjestetään noin 350 työnantajan piirissä.

Parasta koulutusta parhaille tekijöille

Joissain kunnissa ja kuntayhtymissä ehdokkaita on tarjolla hyvin, mutta ikävä kyllä on myös kuntia, joihin ehdokkaita ei ole saatu. Kyseeseen tulee silloin jäsenten edunvalvonnan hoitaminen toisen kunnan pääluottamusmiehen kautta.

Tavoitteena on, että JUKOlla on parhaat tekijät käytettävissä luottamusmiehiksi. JUKOn luottamusmiesten vahvuuksia ovat osaaminen ja uuden oppiminen, jonka korkea pohjakoulutus takaa. On helppoa aloittaa uusien luottamusmiesten kouluttaminen, kun sopimus- ja lakitulkintoihin on valmiudet jo olemassa. Lisäksi hankittu koulutus ja vaativat työtehtävät ovat antaneet luottamusmiehille valmiuksia kestää painetta ja viedä joskus hyvinkin hankalia tilanteita jäsenistön kannalta parhaaseen ratkaisuun.

JUKOn ja sen jäsenyhdistysten tarjoama koulutus on kyselyissä koettu tärkeäksi kannustimeksi ryhtyä luottamusmieheksi ja jatkaa tehtävässä. Koulutuksen taso tulee säilyttää ja vielä nostaa rimaa. JUKOn toimisto on yhdessä jäsenliittojen kanssa panostanut koulutuksen kehittämiseen ja koulutus on JUKOn strategiassa vahvasti esillä.

Oikeudesta osallistua koulutukseen on sovittu virka- ja työehtosopimuksella. JUKO on saanut sovittua

Kunta- ja hyvinvointialueuudistajat KT:n kanssa haluamansa koulutusmäärät. Tänä vuonna luottamusmieskoulutukseen on jukolaisille kunta- ja hyvinvointialalla varattu yhteensä yli 6 100 koulutettavapäivää.

JUKOn kunta-alan koulutustyöryhmässä käytyjen keskustelujen ja koulutuspalautteen pohjalta arvioiden koulutus on vastannut odotuksia ja sitä on kehitetty kohderyhmää mahdollisimman hyvin hyödyntävään suuntaan. Uusia koulutusmenetelmiä on otettu käyttöön ja koronan myötä ennen kaikkea etäkoulutuksen valmiudet paranivat oleellisesti. Akavan luottamusmiabarometrissä ilmeni, että järjestämämme koulutus koetaan kaikkein positiivisimmaksi asiaksi luottamusmiehenä toimimisessa.

Luvassa paikallisia neuvotteluja

Osana yhteistoimintajärjestelmää luottamusmies toimii neuvottelijana erilaisissa neuvottelutilanteissa työnantajan kanssa. Voimassa oleva sopimus ja siihen liittyvä palkkaohjelma velvoittaa käymään paljon paikallisia neuvotteluita niin kunnissa kuin kuntayhtymissäkin. Näissä neuvotteluissa jaetaan merkittävä summa palkkaa jukolaisille jäsenille. Myös erimielisyydet sopimusten suhteen ovat osa työtä, mutta yleensä asiat saadaan ratkaistua jo alkuvaiheessa käydyn neuvonpidon kautta ja työ jatkuu normaalisti, kuten järjestelmän tarkoitus on.

Luottamusmiestehtäviä hoidetaan työajalla

Sopimuksilla on pyritty varmistamaan, että luottamusmiehen tehtävää voi hoitaa mahdollisimman hyvin ilman, että se aiheuttaa ylimääräistä työtä varsinaisen työtehtävän lisäksi.

Mikäli edustettavien määrä on riittävän suuri, pääluottamusmiehelle/luottamusmiehelle annetaan vapautusta varsinaisista työtehtävistä luottamusmiestehtävien hoitoon. Lähtökohta on, että mikäli edustettavien määrä oikeuttaa laskennallisesti vähintään kahden tunnin huojennukseen (opettajilla oma sopimusmääräys), niin se varataan muista työtehtävistä luottamusmiestehtävien hoitoon. Edustettavien määrän kasvaessa myös varsinaisia tehtäviä koskevan huojennuksen määrä kasvaa.

Nykyisen sopimuksen mukaan vähintään 525 edustettavaa mahdollistaa sen, että luottamusmies voi toimia luottamustehtävässä kokoaikaisesti. JUKOlla on

- ● ● suuremmissa työyksiköissä tällaisia kokonaan varsinaisesti viran-/työnhoidosta vapautettuja luottamusmiehiä.

Lämpimät onnitelut valituille!

Täällä JUKOn toimistossa ja jäsenyhdistyksissä odotamme luottamusmiesvaalien tulosta ja alamme varautua uusien kouluttamiseen ja jatkavien luottamusmiesten tietojen ajan tasalla pitämiseen. On hienoa, että saamme uutta väkeä mukaan toimintaan, mutta tärkeää on myös, että mahdollisimman moni jo kokemusta luottamusmiehenä saanut jatkaa tehtävässään.

Kiitokset tekemästänne tärkeästä työstä kaikille luottamusmiestehtävän mahdollisesti jättäville ja onnitelut valittaville luottamusmiehille!

Jarmo Niskanen
järjestöpäällikkö
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO

HALUATKO?
USKALLATKO?

HYPPÄÄ UUTEEN

**RYHDY
LUOTTAMUS-
MIEHEKSI**

**Luottamusmiesvaalit
kunnissa**

31.3.2023 mennessä | www.juko.fi

Sinustako luottamusmies kuntaan?

JUKOn luottamusmiesvaalit ovat käynnissä kunnissa ja kuntayhtymissä. Vaalit järjestetään helmi-maaliskuussa. Nyt on käynnissä vaalien valmisteluvaihe ja ehdokkaiden etsintä.

Ennen vaalia neuvotellaan luottamusmies-sopimus, jossa sovitaan luottamusmiesten määrä, toimialueet ja ajankäyttö. Uusi luottamusmieskausi alkaa 1.8.2023 ja päättyy 31.7.2026.

Oletko kiinnostunut JUKOn luottamusmiestehtävästä?

- Keskustele työkaveriittesi kanssa JUKOn luottamusmiesvaaleista. Onko ammattiryhmälläne omaa luottamusmiestä? Onko halukkaita paikalle? Oletko sinä halukas luottamusmieheksi?
- Selvitä onko sinun ammattiryhmälläsi JUKOn luottamusmiespaikkaa. Luottamusmiespaikoista tietävät JUKOn luottamusmiehet ja pääluottamusmies.
- Ole yhteydessä JUKOn pääluottamusmieheen ja ilmoita kiinnostukseksi luottamusmiespaikkaan.

Luottamusmiehenä saat

- Käyttää työaikaan työyhteisösi hyväksi. Luottamusmiestehtäviä tehdään työajalla.
- Tilaisuuksia ja mahdollisuuksia vaikuttaa.
- Hyvää koulutusta liitosta.
- Mahdollisuuden verkostoitua oman alan ja muiden liittojen luottamusmiesten kanssa.
- Apua ja neuvontaa liiton lakimiehiltä ja asiantuntijoilta työpaikkasi kysymysten ratkaisemisessa.
- Tukea paikallisesti neuvottelujärjestömme JUKOn luottamusmiesten yhteistyöryhmässä.
- Vahvennetun irtisanomissuojan.

Luottamusmiehen apuna

- Saat koulutuksen luottamusmiehen tehtävään.
- Koulutukseen voi osallistua työajalla.
- Liiton toimistosta saa apua ja tukea.
- Paikallinen JUKOn luottamusmiesten yhteistyöryhmä tukee ja kannustaa.

Kysy liittosi asiamieheltä ohjeita, jos jokin asia luottamusmiesvaalissa on jäänyt epäselväksi.

Miksi luottamusmies on tärkeä, Martin Hausen?

Martin Hausen (Akavan Erityisalat/Kieliasiantuntijat ry) on kääntäjä ja luottamusmies Espoon kaupungin konsernihallinnossa. Juttelimme hänen kanssaan luottamusmiesten roolista työelämässä ja yhteiskunnassa.

Missä toimit luottamusmiehenä?

Toimin luottamusmiehenä Espoon kaupungin konsernihallinnossa. Ammatiltani olen kääntäjä. Olen ollut luottamusmiehenä jo 15 vuotta ja edustan useita kymmeniä työntekijöitä.

Miksi lähdit luottamusmieheksi?

Lähdin luottamusmieheksi siksi, että haluan olla hyödyksi. Tehtävä tuo myös mukavaa vaihtelua oman työn ohkeen ja saan myös itselleni hyödyllistä työelämä tietoa. Luottamusmiehenä on kivaa.

Miksi luottamusmies on tärkeä työntekijöille ja työyhteisölle?

Työntekijälle voimme olla avuksi työehtosopimukseen liittyvissä kysymyksissä. Sovittelemme kiistoja työnantajan ja -tekijän välillä, mutta olemme aina työntekijän puolella. Jo luottamusmiehen olemassaolo toimii työnantajan vahtikoirana. Kun työnantaja tietää, että työntekijöillä on luottamusmies tukena, työnantaja toimii yleensä asiallisesti.

Mikä luottamusmiehen rooli on työelämän kokonaisuudessa?

Kun luottamusmiehiä on paljon, työehtosopimukset on otettava työelämässä vakavasti. Voimme myös havainnoida, millaisia puutteita sopimuksissa on ja viedä havaintojamme eteenpäin liittoon ja esittää niitä korjattaviksi. Luottamusmiesten pitää kuitenkin välttää tekemästä politiikkaa. Luottamukseen liittyy vahvasti asiassa pysyminen ja oman työpaikan epäkohtiin puuttuminen.

Kenelle suosittelet ehdokkaaksi lähtemistä?

On hyvä, jos on sovitteleva luonne ja pyrkii löytämään ratkaisuja ongelmiin. Luottamusmiehesän neuvottelee, ja esittämällä toimivia ratkaisuja päästään eteenpäin. Luottamusmiehellä ei tarvitse olla kokemusta vastaavanlaisista töistä. Voi aloittaa myös varaluottamusmiehenä, jolloin pääsee tutustumaan tehtävään ja oppimaan ryhmässä.

Riviluottamusmies saa käyttää tehtävään 1,5 tuntia viikossa. Se sopii hyvin esimerkiksi minulle. Pidän työstäni. Ehdokkaan ei siis tarvitse olla valmis luopumaan mistään! ■

Miten aikasi riittää luottamusmiehen tehtävään, Mirikka Kallio?

Mirikka Kallio (Akavan Erityisalat/Museoalan ammattiliitto MAL ry) on amanuenssi ja luottamusmies Kotkan kaupungilla. Hän avasi meille sitä, kuinka paljon luottamusmiehen tehtävä vie aikaa, ja miten työaikaa saa tähän tehtävään käyttä.

Missä toimit luottamusmiehenä?

Olen töissä Kotkan kaupungilla, Kymenlaakson museossa. Edustan noin kolmeakymmentä työntekijää, jotka kuuluvat Akavan Erityisalojen jäsenyhdistyksiin.

Miksi lähdit luottamusmieheksi?

Aloitin vuonna 2015 varaluottamusmiehenä. Silloinen pääluottamusmies houkutteli minut mukaan ja lupasi, että varaluottamusmiehenä ei vielä ole kovin paljon vastuuta. Homma kuitenkin kiinnosti ja vuonna 2019 aloitin luottamusmiehenä.

Miten aikasi riittää luottamusmiehen tehtävään?

Aika riittää hyvin, eikä tätä tarvitse tehdä vapaa-ajalla. Kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus KVTES määrittelee, kuinka paljon pääluottamusmiehet ja luottamusmiehet saavat käyttää työaikaa luottamusmiehen tehtäviin. Itse hoidan tehtävää oman työn ohella. Työaikaa saa käyttää ihmisten tapaamisiin ja liiton järjestämiin koulutuksiin. Pääluottamusmiehellämme on kolme työpäivää viikossa tehtävänsä hoitamiseen.

Mihin aika luottamusmiehenä kuluu?

Meillä on tapana kokoontua viiden luottamusmiehen ja pääluottamusmiehen kanssa kerran kuukaudessa. Käymme läpi ajankohtaiset asiat ja keskustelemme esimerkiksi työajan käytäntöihin, palkan lisiin ja lomiin liittyvistä asioista – sellaisista jutuista, jotka ovat tärkeitä tavallisille työntekijöille. Käyn myös ainakin kerran vuodessa jossain koulutuksessa, joka lisää osaamista luottamusmiehen tehtävässä. Jonkin verran aikaa kuluu myös tiedon välittämiseen.

Kenelle suosittelet ehdokkaaksi lähtemistä?

Jokainen voi tehdä tätä hommaa omalla persoonallaan. Ei tarvitse olla jämäkkä jyrä, vaan asioita voi hoitaa monella tavalla. Tietysti täytyy pitää puolensa silloin, kun tietää, miten asiat ovat. Tehtävän vaatimat tiedot oppii tehdessä ja koulutuksissa. Suosittelen tehtävää myös niille, jotka haluavat oppia erimielisyyksien ratkaisua ja työrauhan ylläpitämistä. ■

Hyvinvointialueilla alkoi edunvalvonnan uusi aikakausi

Hyvinvointialueilla toteutetaan nyt ennennäkemättömän laaja luottamusmiesvaali. Se koskettaa useita tuhansia jukolaisia, joiden edunvalvontajärjestelmä luodaan vahvaksi ja kattavaksi.

Kunnista hyvinvointialueille siirtyneet luottamusmiehet ovat jo pitkään tehneet väsymätöntä työtä omien edustettaviensa hyväksi. Kaiken tämän uuden keskellä alueilla toteutetaan maaliskuun loppuun mennessä ennennäkemättömän laajat luottamusmiesvaalit. Uusilla hyvinvointialueilla on useita tuhansia jukolaisia, joiden edunvalvontaa rakennetaan vahvaksi ja kattavaksi.

Työtä tehdään hyvinvointialueiden luottamusmiesten yhteistyöllä sekä liittojen ja JUKOn toimiston avulla. Tavoitteena on, että uusia luottamusmiehiä saadaan runsaasti mukaan kokeneempien konkareiden rinnalle.

Seuraa siis oman työantajasi intraa tai muuta ilmoitustaulua JUKOn luottamusmiesvaaleista. Ole rohkeasti yhteydessä alueen pääluottamusmiehiin tai vaalitoimikuntaan ja ilmoita halukkuudestasi ryhtyä ehdokkaaksi.

Jopa 600 jukolaista luottamusmiestä

Kunnista hyvinvointialueille siirtyi vuodenvaihteessa lähes 600 jukolaista luottamusmiestä, joista useimmat toivottavasti hakevat luottamusmiesvaalissa myös jatkokoppein. Mutta heidän lisäksi tarvitsemme uusiakin osaavia, oppimishaluisia ja vastuullisia jukolaisia luottamusmiehiä.

Jäsenistön monialaisuuden vuoksi on eduksi, jos saamme kaikille sopimusaloille omat pääluottamusmiehet sekä riittävästi luottamusmiehiä niin maantieteellisesti kuin toimialoittainkin.

JUKOn luottamusmiehet valitaan hyvinvointialueilla kaudelle 1.4.2023–31.12.2025.

Kuten muillakin sektoreilla JUKO jäsenliittainen tarjoaa erinomaista koulutusta, näköalapaikkoja ja verkostoja hyvinvointialueiden luottamusmiehille.

JUKO kattavasti neuvottelupöydissä

Maamme historian suurin liikkeenluovutus kunnista hyvinvointialueille toteutettiin 1.1.2023. Uudistus on ollut valmisteluissa vuosien ajan useammankin eri hallituksen lainsäädäntöhankkeilla, ja vihdoin toteutunut malli käsittää sosiaali- ja terveysalan sekä pelastustoimen siirtymisen uusille hyvinvointialueille.

Tämä merkitsi myös JUKOn edunvalvonnan kannalta uuden aikakauden alkua, kun noin 40 000 jukolaista sotealoilla ja soten tukipalveluissa työskentelevää on aloittanut uusien työnantajien palveluksessa.

Liikkeenluovutuksessa turvattiin siirtyvien jäsenten palvelussuhteen ehdot, ja jatkossakin JUKO on vahva neuvottelija Kunta- ja hyvinvointialueityönantajat KT:n hyvinvointialueita koskevista neuvottelupöydissä.

KT:n ja pääsopijajärjestöjen (JUKO, JAU, Sote ry) neuvottelemiin virka- ja työehtosopimukseen sisältyy myös paikallista edunvalvontaa edellyttäviä kirjauksia. Muun muassa palkkaratkaisuun sisältyy paikallisesti neuvoteltavia järjestelyeriä, joista jukolaiset luottamusmiehet neuvottelevat.

Onnittelut valittaville!

JUKOn toiminnan kivijalkana ovat luottamusmiehet, jotka omissa työpaikoissaan edustavat jukolaisten jäsenten lähintä edunvalvontaa.

Onnittelut kaikille hyvinvointialueiden luottamusmiesvaaleissa valittaville. Koulutuksissa nähdään! ■

Minna Holm

neuvottelupäällikkö

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO

Sinustako luottamusmies hyvinvointialueelle?

JUKOn luottamusmiesvaalit ovat käynnissä hyvinvointialueilla. Vaalit järjestetään helmi-maaliskuussa. Nyt on käynnissä vaalien valmisteluvaihe ja ehdokkaiden etsintä.

Kunnista ja kuntayhtymistä hyvinvointialueille siirtyneet luottamusmiehet jatkavat luottamusmiestehtävässään 31.3.2023 saakka. Nämä luottamusmiehet neuvottelevat työnantajan kanssa luottamusmiessopimuksen. Siinä sovitaan luottamusmiesten määrä, toimialueet ja ajankäyttö.

Uusi luottamusmieskausi alkaa 1.4.2023 ja päättyy 31.12.2025.

Oletko kiinnostunut JUKOn luottamusmiestehtävästä?

- Keskustele työkaveriessasi kanssa JUKOn luottamusmiesvaaleista. Onko ammattiryhmälläne omaa luottamusmiestä? Onko halukkaita paikalle? Oletko sinä halukas luottamusmieheksi?
- Selvitä onko sinun ammattiryhmälläsi JUKOn luottamusmiespaikkaa. Luottamusmiespaikoista tietävät JUKOn luottamusmiehet ja pääluottamusmies.
- Ole yhteydessä JUKOn pääluottamusmieheen ja ilmoita kiinnostukseksi luottamusmiespaikkaan.

Luottamusmiehenä saat

- Käyttää työaikaan työyhteisösi hyväksi. Luottamusmiestehtäviä tehdään työajalla.
- Tilaisuuksia ja mahdollisuuksia vaikuttaa.
- Hyvää koulutusta liitosta.
- Mahdollisuuden verkostoitua oman alan ja muiden liittojen luottamusmiesten kanssa.
- Apua ja neuvontaa liiton lakimiehiltä ja asiantuntijoilta työpaikkasi kysymysten ratkaisemisessa.
- Tukea paikallisesti neuvottelujärjestöme JUKOn luottamusmiesten yhteistyöryhmässä.
- Vahvennetun irtisanomissuojan.

Luottamusmiehen apuna

- Saat koulutuksen luottamusmiehen tehtävään.
- Koulutukseen voi osallistua työajalla.
- Liiton toimistosta saa apua ja tukea.
- Paikallinen JUKOn luottamusmiesten yhteistyöryhmä tukee ja kannustaa.

Kysy liittosi asiamieheltä ohjeita, jos jokin asia luottamusmiesvaalissa on jäänyt epäselväksi.

HALUATKO?
USKALLATKO?

HYPPÄÄ UUTEEN

**RYHDY
LUOTTAMUS-
MIEHEKSI**

**Luottamusmiesvaalit
hyvinvointialueilla**

31.3.2023 mennessä | www.juko.fi

KUVA:ISTOCK

Luottamusmies – arjen sankari!

Siinä missä me JUKOn ja liittojen asiantuntijat puuramme jäsenten hyväksi neuvottelupöydissä, työryhmien kokouksissa ja jäsenyhteydenottojen parissa, luottamusmiehemme puurtavat joka päivä omilla työpaikoillaan jäsenten eteen.

Kun edessä on mikä tahansa työpaikan pulma tai ongelma, on luottamusmies hän, johon jäsen usein ottaa yhteyttä ensimmäisenä – heti oman esihenkilön tai henkilöstöhallinnon jälkeen.

Luottamusmies auttaa jäsentä niin pienissä kuin isoisakin asioissa. Luottamusmies seisoo työntekijöiden rinnalla samalla kun selvittää ja neuvottelee työnantajan kanssa paikallisesti sovittavista eduista.

Hyvinvointialueet aloittivat toimintaansa vuodenvaihteessa. Tämä tarkoittaa, että noin 200 000 työntekijää sai uuden työnantajan. Moni asia on vielä kesken, moni asia on vielä epäselvää ja työsuhteen tulevat ehdotkin on vielä neuvottelujen alla. Muutoksessa ja uuden edessä luottamusmiehen rooli on entistäkin tärkeämpi.

Tarvitsemme luottamusmiehiä paitsi sote-aloilta, myös hallinnon ja tukitoimien edustajista, jotta kaikilla on joku, jonka puoleen kääntyä.

Luottamusmies vie myös jäsenten viestiä työpaikalta liittoihin ja neuvottelujärjestöön – näin asiat etenevät sekä paikallisesti että valtakunnallisiin sopimuspöytiin.

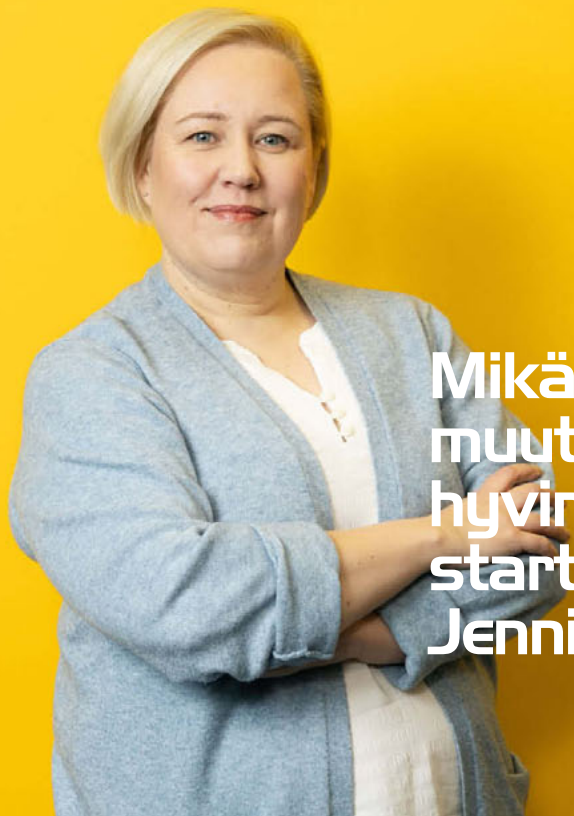
Olisitko sinä seuraava arjen sankari?

Me liitot ja neuvottelujärjestömme JUKO koulutamme sinua tulevaan tehtävään eikä yksin tarvitse pärjätä.

Muiden luottamusmiesten sekä liiton vankkumaton tuki auttaa sinua matkalla. Asetu ehdolle luottamusmiesvaaleissa! ■

Elin Blomqvist-Valtonen
yhteiskuntasuhteiden päällikkö
Akavan Erityisalat

Mikä työpaikalla muuttui hyvinvointialueiden startissa, Jenni Alitalo?

Jenni Alitalo (Akavan Erityisalat/Kuntien asiantuntijat – KUMULA ry) on farmaseutti ja Etelä-Karjalan hyvinvointialueen varapääluottamusmies. Hän kertoi meille, miten hyvinvointialueiden aloitus näkyy myös edunvalvonnassa.

Missä toimit luottamusmiehenä?

Olen töissä Etelä-Karjalan hyvinvointialueella. Olen JUKOn varapääluottamusmies, ja edustettavana on noin 600 työntekijää. Vuodenvaihteessa 2023 Eksote ja Etelä-Karjalan pelastuslaitos muodostivat uuden Etelä-Karjalan hyvinvointialueen, joten minunkin työnantajani vaihtui.

Miten lähdit luottamusmieheksi?

Yhteisten asioiden hoitaminen on ollut minulle pitkään tärkeää. Olen ollut toiminnassa mukana vuodesta 2011 alkaen, ensin varaluottamusmiehenä ja sitten luottamusmiehenä. Vuodesta 2015 olen ollut varapääluottamusmies Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimikunnan Eksotessa. Lähdin mukaan tutun luottamusmiehen houkuttelemana.

Miten hyvinvointialueiden startti tulee näkyämään teidän työpaikalla?

Meillä muutos ei ole kovin suuri, kun Eksote on ollut olemassa jo vuodesta 2010 lähtien, ja pelastustoimikin on ollut maakunnallinen. Nyt vain nämä kaksi organisaatiota yhdistyivät. Osassa hyvinvointialueita tilanne on hyvin toisenlainen. Esimerkiksi Varsinais-Suomessa yhdistyi yli 20 organisaatiota. Erilaisten toimintatapojen, ohjeiden ja kulttuurien yhdistäminen tulee vaatimaan aikaa ja työtä.

Millaisia haasteita luottamusmies kohtaa uusilla hyvinvointialueilla?

Palkkojen harmonisointi ja uusien palkkausjärjestelmien neuvottelu ovat isoja asioita, jotka työllistävät luottamusmiehiä seuraavalla kaudella. Hetken aikaa samasta työstä voi saada eri palkkaa, ja tämä aiheuttaa varmasti kysymyksiä. Myös luottamusmiestoimintaan täytyy luoda uusia rakenteita, kun organisaatiot yhdistyivät.

Mikä muutoksessa mietityttää?

Meillä ihmiset ovat tosi luottavaisin mielin. Se tietysti mietityttää, että miten kaikki kehittämistyö tehdään, jos oma työ on jo valmiiksi tiukasti resursoitua. Hyvinvointialueilla palveluverkoston tulee muutoksia, ja monien työpiste vaihtuu. Vaikka kaikille riittäisi töitä ja muutos olisi hyvä, niin ylimenokausi vaatii työntekijöiltä paljon. Uskon, että luottamusmiehille riittää tässä tehtävää.

Kenelle suosittelet ehdokkaaksi lähtemistä?

Luottamusmies ei ole koskaan valmis, joten tärkeää on halu oppia uutta ja kiinnostus yhteisiin asioihin. Luottamusmies on myös oman ammattialansa edustaja, joka tuo paikalliseen edunvalvontaan ymmärrystä alastaan. Siksi on tärkeää, että meitä on eri ammateista ja työpaikoista. ■